

Põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitset käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 6 lõike 2 kohase taotluse avaldamine

(2009/C 104/09)

Käesoleva dokumendi avaldamine annab õiguse esitada muudatustaotluse kohta vastuväiteid vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 510/2006 ⁽¹⁾ artiklile 7. Komisjon peab vastuväited kätte saama kuue kuu jooksul alates käesoleva dokumendi avaldamise kuupäevast.

KOONDDOKUMENT

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) NR 510/2006

„WIŚNIA NADWIŚLANKA”

EÜ NR: PL-PDO-0005-0586-04.01.2007

KGT ( ) KPN (X)

1. Nimetus

„Wiśnia nadwiślanka”

2. Liikmesriik või kolmas riik

Poola

3. Põllumajandustootete või toidu kirjeldus

3.1. Toote liik [II lisa alusel]

Klass 1.6. – Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad, töötlemata ja töödeldud kujul

3.2. Toote kirjeldus, mida punktis 1 esitatud nimetus tähistab

Nimetust „wiśnia nadwiślanka” tohib eranditult kasutada juurevõsused moodustava hapukirsipuu „sokówka odroślowa” viljade müümisel.

Kaitstud päritolunimetusega nimetatakse hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” marju, mida kasutatakse töötlevas tööstuses ning tarbitakse vahetult nende erakordsete maitseomaduste tõttu. Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” on üks Poolas kasvavatest juurevõsused moodustavatest hapukirsipuudest, mis on levinud Visla jõe äärses Pas nadwiślański maakohas, mis ulatub Ożarówist üle Tarłówi kuni Lipskoni (sellest tuleneb ka nimetus). Nimetusel ei ole ladinakeelset vastet. Tegemist on hapukirsipuuga, mis pärineb stepi-kirsipuust (*Cerasus fruticosa*). Stepi-kirsipuu paljuneb vegetatiivselt juurevõsude kaudu – ladinakeelne hapukirsipuu sünonüüm on *Prunus fruticosa* Pall.. Kõnealune taim kuulub roosõieliste sugukonda (*Rosaceae* – *Rosaceae* Juss.), luuviljaliste alamsugukonda (*Prunoideae*), ploompüü perekonda (*Prunus* L.) ja kirsipuu alamperekonda (*Cerasus* Mill.).

Hapukirsipuust „wiśnia nadwiślanka” (*Prunus fruticosa* Pall.) oletatava põlvnemise tunnistuseks on paljunemisviis, viljade suurus, värvi intensiivsus ja asjaolu, et kõnealuse taime kasvatuspiirkonnas tuleb ette veel vaid üksikuid looduslikke (*Prunus fruticosa* Pall.) sulusalasid.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad on suhteliselt väiksemad kui *Prunus Avium* L. ja *Prunus cerasus* L. ning nende hübriididest kasvatatud sortide viljad.

Mõiste „sokówka” tähendab seda, et vilju kasutatakse nende viljaliha intensiivse värvi tõttu peamiselt mahlade valmistamiseks. Luuseeme on viljalihaga sarnanevat tumedat värvi. Mõiste „odroślowa” (juurevõsused moodustav) tuleneb sellest, et pärast istutamist viie aasta möödudes moodustavad kirsipuud juurevõsused, mida kasutatakse paljundamiseks.

⁽¹⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljade värv on kogu pealispinnal ühesugune ning varieerub intensiivset sügavpunasest bordoopunaseni. Viljad on ümmargused, kergelt lamendunud. Luuseemne ja vilja kaalu vahekord sõltub puu vanusest, varieerudes 9,4 %–11,3 %. Vilja läbimõõt on 12–20 mm ja kaal 1,6–3,3 g. Mõlemad näitajad sõltuvad puu vanusest ja kasvukohast. Lehevätise kasutamise ja soodsate ilmastikutingimuste tagajärjel võib vili saavutada kaalu kuni 4 g ja läbimõõdu kuni 25 mm. Viljaliha on kogu vilja läbilõike ulatuses ühesugust tumepunast värvi. Intensiivne värv säilib ka pärast töötlemisprotsessi. Vili on aromaadne, maitse ja lõhn on hapukirsile iseloomulik, kusjuures maitse on väga intensiivne ja kergelt hapukas.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad peavad sõltumata kasutamise eesmärgist olema terved, mäda-plekkideta, nähtavate võõraineteta, taimekahjuriteta ja taimekahjurite tekitatud kahjustusteta, ebatavalise pinnaniiskusega, mis tahes võõra lõhna või maitseta.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” vilju, mis on ette nähtud töötlemiseks, tuleb koristada (varteta) enne viljakesta värvi täielikku värvumist. Lubatud on erineva suurusega, päikese- ja rahekahjustusega viljad tingimusel, et säilivad hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” eritunnused.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad, mis on ette nähtud vahetuks tarbimiseks, tuleb käsitsi korjata. Viljad peavad olema kahjustusteta ja värske välimusega.

3.3. Tooraine (üksnes töödeldud toodete puhul)

3.4. Sööt (üksnes loomse päritoluga toodete puhul)

3.5. Tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas

Tootmise kõik etapid peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas. Viljapuuaiad peavad punktis 4 määratletud geograafilises piirkonnas asuma lubjarikkal või lubja-savi pinnasel. Istutusmaterjali saadakse määratletud geograafilises piirkonnas asuvate viljapuuaedade vähemalt viieaastaste puude juurevõsudest. Taimede istutamise vahe ei tohi olla väiksem kui 4 m x 2 m, seega kulub iga puu jaoks 8 m² pinda. Vätatakse viljapuudele ettenähtud väetamise standardreeglite kohaselt.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad, mis on ette nähtud vahetuks tarbimiseks, tuleb käsitsi korjata. Juulis korjatavatel viljadel jäetakse vars külge, hiljem korjatud marjad võivad olla ka varreta.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” vilju, mida töödeldakse vähemalt 24 tunni jooksul pärast korjamist, ei ole vaja jahutada. Pikemaajalise vaheladustamise puhul on nõutav vastav jahutamine.

3.6. Erieeskirjad viilutamise, riivimise, pakendamise jm kohta

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad pakitakse vastavatesse pakenditesse otse korjamiskohas. See kohustus kehtestati toote vastava kvaliteedi tagamiseks ja päritolukontrolli järelevalve kindlustamiseks. Vahetuks tarbimiseks ettenähtud hapukirsipuu viljad korjatakse 0,5–5 kg pakenditesse.

Töötlemiseks ettenähtud hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljad korjatakse kuni 13 kg netokaaluga üksikpakenditesse või sobiva kaaluga kompaktses põhjaga kastidesse kaubaalusel.

3.7. Erieeskirjad märgistamise kohta

Puudub

4. Geograafilise piirkonna täpne määratlus

Hapukirsipuud „wiśnia nadwiślanka” kasvatatakse järgmises geograafilises piirkonnas:

- Masoovia vojevoodkonna Lipsko piirkonnas haldusüksused: Lipsko, Sienno, Solec n/Wiślą,
- Święty Krzyż vojevoodkonna Opatówi piirkonnas haldusüksused: Ożarów und Tarłów,
- Lublini vojevoodkonna Kraśniki piirkonnas haldusüksus Annopol.

5. Seos piirkonnaga

5.1. Geograafilise piirkonna eripära

Hapukirsipuude „wiśnia nadwiślanka” kasvatuspiirkond asub Visla jõe ääres, kus on ühesugused keskkonnatingimused ning lubjarikkad ja lubja-savimullad. Pealismullakiht ei ületa tavaliselt 0,5 m; selle all on massiivne lubjakivikalju. Kirjeldatud piirkonna kliimatingimusi mõjutab asukoht Poola suurima, erilise mikrokliimaga Visla jõe ääres. Hapukirsipuude „wiśnia nadwiślanka” kasvupiirkonnas esineb puude õitsemise ajal kerget öökülmi, mis aastate jooksul põhjustab ebahühtlast viljasaaki, mille tagajärgi Visla jõe soojus siiski leevendab. See omakorda tingib kõnealuse hapukirsipuu kasvatamise suhteliselt kõrge usaldusväärsuse taseme määratletud geograafilises piirkonnas.

Hapukirsipuu kasvupiirkonnas on valdavalt neutraalsed või leelised mullad; „wiśnia nadwiślanka” talub hästi ka kõrgemat pH-taset kui 7,0. Kasvatatavad kultuursordid nii kõrget pH-taset ei talu, nende jaoks optimaalne pH-tase on 6,7–7,1. Kõnealuste muldade kõrge pH-tase on tingitud pinnase suurest lubjasisaldusest (rohkem kui 1 000 mg/l).

Geograafilise piirkonna eripära oluline aspekt on tootjate teadmised ja oskused kohalike olude kohta. Nad on õppinud selle piirkonna jaoks eriomast hapukirsipuud kasvatama ning oma kasvatusmeetodeid selle piirkonna mulla- ja kliimatingimustele kohandama. See nähtub eelkõige vastavast taimele istutustiheduse valikust ja viisist, kuidas võsused eemaldatakse vastavalt sellele pinnasele, kus hapukirsipuu kasvab, ning sellest, kuidas juurevõsused alates viiendast kasvuaastast eemaldatakse. Kui juurevõsused ei eemaldata, siis tekib puhmas, taimekaitsetingimused halvenevad, viljad jäävad väikeseks ning saagikus väheneb. Seoses hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” hästi arenenud vastupanuvõimega haigustele on väga oluline sobivate taimekaitsevahendite kasutamine. Eelkõige on vaja tõrjuda kirsikärbest (*Rhagoletis cerasi*), kelle täiskasvanud isendite tekitatud kahjud võivad sooja kevade ja kõnealuse kirsiliigi varase õitseaia tõttu esineda nendel aegadel, mida muude kasvatatavate sortide puhul ei täheldata.

5.2. Toote eripära

Hapukirsi „wiśnia nadwiślanka” isloomulikud tunnused:

- võrreldes muude kasvatatavate sortide viljadega on kõnealused kirsid oluliselt väiksemad,
- viljaliha on väga intensiivset värvi,
- antotsüaniini suur sisaldus: rohkem kui 115 mg/100 g (määramine kõrgefektiivse vedelikkromatograafia meetodiga),
- suur lahustunud kuivaine sisaldus (murдумisnäitaja): 16-23°Bx,
- suur käärimisvõimelise suhkru sisaldus: rohkem kui 13 %,
- kõrge happesus (orgaaniliste hapete sisaldus), vähemalt 1,4 % väljendatuna õunhappena 8,1 pH-taseme juures.

Hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” viljade antotsüaniini sisaldus ületab kirsipuu „Łutówka” viljade sama väärtuse vähemalt 20 % võrra. Sorti „Łutówka” peetakse Poolas kõige populaarsemaks hapukirsipuu varieteediks, mille viljad sobivad töötlemiseks kõige paremini. Erinevus võib olla isegi kuni 100 %. Kirjeldatud näitajate osutatud erinevus ja väärtus sõltuvad vastava aastakäigu ilmastikutingimustest ja kasvukohast.

Hapukirsi „wiśnia nadwiślanka” eripära on ka see, et pärast varre eemaldamist eemaldub varrealgmest (eriti esimestel korjenädalatel) vaid vähesel määral mahla, mis takistab mahla edasist väljavalgumist ning sellega pikeneb (võrreldes vääristatud sortidega) viljade säilivusaeg.

5.3. *Põhjuslik seos geograafilise piirkonna ja (kaitstud päritolunimetusega) toote kvaliteedi või omaduste vahel või (kaitstud geograafilise tähisega) toote erilise kvaliteedi, maine või muude omaduste vahel*

Kõnealused juurevõsused moodustavad hapukirsipuud istutati esmakordselt Słupia Nadbrzeźna ümbruses. Aja jooksul levisid sarnased mulla- ja kliimatingimused kogu Visla jõe äärsel alal. Visla jõe äärse kitsalt piiritletud kasvukoha tõttu nimetatakse kohalikust, juurevõsused moodustavast hapukirsist pärinevat hapukirsipuud nimega „wiśnia nadwiślanka”.

Suure lubjasisaldusega leelisestel muldadel on puud lühiajalised (20–25 aastat) ja viljad väiksemad, aromaatsamad ning intensiivset värvi. Sügavamal asuva lubjakihiga savimuldadel kasvavatel üle 50-aastastel puudel on viljad suuremad ja aroom veidi nõrgem. Pinnase lubjasisaldus tingib mahla tugeva kondensatsiooni, mida iseloomustab võrdlemisi suur ekstrakti ja värvaine sisaldus. Suurepärase maitseomadustega viljad on töötleva tööstuse poolt kõrgelt hinnatud. Happeliste ja lubjavaeste muldadega kasvukohas on viljade niisuguseid parameetreid seevastu võimatu saavutada.

Kõnealune juurevõsusid moodustav hapukirsipuu kasvab ka muudes geograafilistes piirkondades tavaliselt hästi, kuid viljade moodustamine on seotud raskustega. Kõnealused probleemid tulenevad võrdlemisi varasest õitseaastast ja seega kevadkülmade tekitatud kahjustest, mille tõttu rahuldav saak ei ole võimalik. Muud kui määratletud geograafilise piirkonna mikroklimaatilised tingimused soodustavad selliste suuremate viljade moodustumist, mille veesisaldus on suurem ja viljaekstrakt väiksem.

Valdavate mullatüüpide ja jõe läheduse mõju seos ei mõjuta mitte ainult kasvu ja õitsemist, vaid ka vilja jõulisemat arengut ning punktis 5.2 kirjeldatud, kõrge kvaliteedi ja eripäraste omadustega viljade saaki. Kõnealune kvaliteet on tihedalt ja vältimatult seotud viljapuuaedade asukoha ning seal valitsevate mulla- ja kliimatingimustega. Sellistes mulla- ja kliimatingimustes, mis on valdavad määratletud geograafilises piirkonnas, on kõigil muudel hapukirsipuusortidel väiksem kasv ja viljade moodustumine ebapiisav.

Lisaks hapukirsipuu „wiśnia nadwiślanka” eripärasele kasvukeskkonnale mõjutavad toote lõppkvaliteeti ka kohalike tootjate punktis 5.1 kirjeldatud erakordsed teadmised ja oskused.

Viide spetsifikaadi avaldamisele

(Määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 5 lõige 7)

<http://www.bip.minrol.gov.pl/strona/DesktopDefault.aspx?TabOrgId=1620&LangId=0>
